

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2013

Wstęp

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną, z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Stawiski ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2011-2013. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Stawiski:

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie, z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.03.2011r gmina Stawiski liczy 6 681 mieszkańców. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2010 przeprowadzonych zostało ogółem 479 interwencji (w tym 58 – domowych). W okresie od 01.01.2010 do 31.12.2010 założono 25 Niebieskich Kart.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Stawiskach wynika, że w okresie od 01.01.2010 do 31.12.2010 było 12 zgłoszeń, 2 osoby podjęły leczenie odwykowe.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 31.03.2011, 23,20% ludności gminy korzysta z zasiłków pomocy społecznej.

W szkołach na terenie gminy Stawiski zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzywiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy, w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele Programu:

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Stawiski
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Stawiski
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu:

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stawiski na lata 2010-2013
- Gminnym Systemem Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2007-2012
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

V. Zasoby gminy Stawiski w zakresie realizacji Programu:

- 1) Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
- 2) Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
  - ośrodek pomocy społecznej,
  - komenda policji,
  - gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
  - placówki oświatowo-wychowawcze,
  - zakład opieki zdrowotnej,

- organizacje pozarządowe,
- parafie,
- inne, w zależności od gminy.

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu:

Cel 1 - Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Stawiski.

Działania:

- 1) Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.
- 2) Powoływanie gminnego zespołu interdyscyplinarnego.
- 3) Współpracujący w ramach zespołu interdyscyplinarnego:
  - pracownicy socjalni,
  - przedstawiciele oświaty,
  - przedstawiciele policji,
  - kuratorzy sądowi,
  - przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - przedstawiciele ochrony zdrowia,
  - przedstawiciele organizacji pozarządowej,
  - inni, w zależności od zasobów

do obowiązków których należą:

  - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
  - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
  - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
  - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,

- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

4) Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- punkt informacyjno-konsultacyjny,
- ośrodek pomocy społecznej,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii
- gminny zespół interdyscyplinarny,
- inne, w zależności od zasobów gminy.

Cel 2 - Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- 1) Izolowanie sprawców od ofiar.
- 2) Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
- 3) Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
- 4) Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Łomży o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Cel 3 - Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) Utworzenie punktu informacyjnego:
  - udzielenie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
  - udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
  - udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
  - udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
  - rozpowszechnianie telefonów zaufania: „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

Podmiot realizujący działanie:

- ośrodek pomocy społecznej.

2) Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty,
- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- policja,
- ośrodek pomocy społecznej,
- ośrodek interwencji kryzysowej,
- gminny zespół interdyscyplinarny,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele ochrony zdrowia.

3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- ośrodek pomocy społecznej,
- policja,
- gminny zespół interdyscyplinarny.

Monitorowanie:

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do ośrodka pomocy społecznej.

Sprawozdawczość:

Ośrodek pomocy społecznej w Stawiskach do dnia 31 marca każdego roku przedłoży radzie gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu:

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Stawiski, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Barbara Rządka